

Folia 21

12 2 2010

Schrijven is schrappen

Dit is een maand van veel colleges en dat betekent ook veel studentenwerkstukken nakijken. Dat is een bron van gemengde gevoelens. Heel af en toe is er een briljant essay: helder, puntig, krachtig, met originele gedachten en zelfs een klein vleugje humor. Soms is het een hopeloze potpourri van aan elkaar geregen zinnen die duidelijk uit de elektronische grabbelton van Wikipedia komen. Meestal is het werkstuk wel ongeveer 'oké', die standaarduitdrukking die studenten te pas en te onpas gebruiken om zichzelf, hun docenten en de wereld aan te duiden. *I am okay, you are okay, my cat is okay* – ja, daar zijn we het sinds de jaren zeventig nog steeds over eens. Maar daarvoor zijn wij niet op deze wereld.

'Oké schrijven' bestaat dus niet. Schrijven betekent altijd heel erg kritisch zijn, voortdurend streven naar het overtuigen van je lezer door de scherpste formulering als het ware uit de taal te boetseren. Heldere zinnen schrijven is al geen sinecure, maar een helder betoog opbouwen, dat is pas werkelijk een kunst. Want schrijven doe je op verschillende schalen, als het ware: de schaal van de zin, de schaal van de alinea, en de schaal van het hele stuk (en wee u, als dat hele stuk een boek blijkt te zijn, want hoe langer hoe moeilijker, behalve als het stuk aforistisch kort is: de relatie tussen moeilijkheidsgraad van het schrijven en lengte is ongeveer een parabool).

Schrijven leer je door te lezen, en bepaald niet door knip- en plakwerk van het internet, zoals een enkeling nog steeds schijnt te denken. Juist stukken die over iets gaan waar je zelf niet veel van weet, kunnen je helpen de techniek van de schrijver te doorzien. Dus is schrijven zoals schaatsen, je leert het door het veel te doen. Schrijven oefen je door voortdurend streng voor jezelf te zijn. Ieder woord telt, ieder woord moet je kunnen verdedigen. Verder: *Kill your darlings*, durf dingen die je mooi lijken weg te halen, want je tevredenheid daarover staat een kritisch oordeel in de weg. Wees geen slaaf van een mooi geprinte pagina. Vormgeving kan helpen om een stuk overzichtelijker te maken, maar een incoherent stuk wordt zo niet beter. Schrijven is schrappen, Godfried Bomans zei het al.

Louise O. Fresco is universiteitshoogleraar duurzame ontwikkeling.